

MŰHELYTITKOK

LÁZÁR A. PÉTER – VARGA GYÖRGY

A polctól a felhőig

Tudománytalan gondolatok a szótárszerkesztésről

Történet

A hosszú – a könyvespolctól a „felhő”, a virtuális tér felé haladó – történet legunalmasabbja az „adminisztrációs” rész. Legyünk hát gyorsan túl rajta.

Első közös papíralapú szótárunkra, egy angol–magyar és magyar–angol „kézi” szótárra a szerződést 1998 elején kötöttük meg. A mű 2000 szeptemberére készült el. A könyvgerincekre a szerénytelen *A 2000-es évek szótára* mottó került – mentségünk-re szolgálhat persze, hogy a 2000-es szám szinte kínálta magát. Ezek az Aquila Kiadó *SzóTér* könyvek logójú szótárainak első darabjai voltak.

1. ábra. A MorphoLogic MobiMouse programjával használható szótárunk run (ige) szócikkének részlete, baloldalt annak környezetével

2. ábra. A MorphoLogic MobiMouse programjával használható szótárunk **run** (főnév) szócikke, baloldalt annak környezetével

A szerződéskötés és a megjelenés között egy sor elméleti és gyakorlati kérdésre kellett választ találnunk. A legfontosabb elvi kérdés az volt, hogy egyszerűen csak egy újabb (frissebb, teljesebb, modernebb) szótárpárt vagy valami minőségileg különbözőt hozunk-e létre: a válasz természetesen az utóbbi volt. Legfontosabb alapelvünk, hogy kifejezetten magyar anyanyelvű szótárhasználókat célozzunk meg. Két további hívószót is megfogalmaztunk: egyszerűség és felhasználó-központúság. Egyszerűség, mert a meglévő szótárak áttekinthetetlenül hosszú és túlhierarchizált szócikkeket (is) tartalmaztak. Hoztunk tehát például egy döntést, melynek nyomán – az esetek 99%-ában – tíz jelentésnél nem lett nagyobb egy-egy szócikk. Később, az elektronikus változatban (ahol helytakarékossági szempontok nincsenek) szintén az áttekinthetőséget szolgáló megoldás, hogy minden jelentés új bekezdésben szerepeljen. A két döntés eredményét láthatjuk az 1. és a 2. ábrán, egy-egy igen gazdag szócikken.

A legtöbb gyakorlati kérdés már ezekből az elvi döntésekből volt levezethető.

Források, korpusz

Szótár alapvetően két módon keletkezhet: más szótárak listáiból vagy korpuszokból (szövegtestekből). Jól hangzó, de a leggazdagabb magyarországi szerkesztőségek számára is nehezen, drágán megvalósítható igény lenne a pusztán korpuszalapúság. Világos, hogy egy szótár esetében sem dolgozhat senki úgy, hogy elővesz egy fehér lapot, és elkezd írni a szavakat az első *a* betűstől az utolsó *z* (zs) betűsig. Az angol–magyar irány esetében igen sok papíralapú és elektronikus forrás áll rendelkezésünk-

re, főként egynyelvűek. A magyar–angol annyiban különbözik, hogy az egynyelvű források száma korlátozott. Ezért is hoztunk létre egy (a mai lexikográfia szemszögéből igen szerény) saját korpuszt, aminek feldolgozása után mintegy nyolc-kilenc ezer új (értsd: máshol nem dokumentált) szót találtunk, s ezek jelentős részét be is építettük. Ezután már csak az a feladat állt előttünk, hogy megtaláljuk a beemelő szavak angol megfelelőit, majd pedig gondoskodjunk arról, hogy ezek (lehetőleg) az angol–magyar irányban is szerepeljenek. A jelen írás terjedelme nem engedi meg, hogy részletesen bemutassuk ennek a minikorpusznak a geneziséjét, de lásd például Varga 2004.

A szótárak sikere nyomán még ebben az évben vállaltuk egy karcsúbb – „nice price” – kiadás elkészítését, amelyre pontos terjedelmi korlátokat kaptunk. Ez a gyengébb minőségű papírra nyomott, ám lényegesen olcsóbb munka az eredetinek kb. 65%-át tartalmazta. A csökkentés leginkább a szócikkek számát, kisebb mértékben a szócikkek belüli anyagot – tudóskodva: főleg a makro-, kisebb mértékben a mikroszerkezetet – érintette.

2007-ben a magyar–angol szótár (az eredeti, rövidítetlen mű) elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia akkor első ízben kiírt *Kiváló magyar szótár* díját, majd 2008-ban az angol–magyar szótár részesült ugyanebben a díjban.

CD mint melléklet

A papírkiadások után 2007-ben felmerült egy hangot is tartalmazó elektronikus (CD) változat ötlete, ennek elkészítésére azonban – hadd fogalmazzunk így: nem lexikográfiai okokból – nem került sor.

Azok is, akik nyitottak voltak az effélére, a CD-t mint médiumot a papíralapú szótárak *mellékleteként* képzelték el – még 2000-egynéhányban is. Az elektronikus formának a keresésekben, adatrendezésben, tárolókapacitásban stb. megnyilvánuló előnyei a szakmabelieknek már akkor nyilvánvalóak voltak. Ha valaki ezek miatt vásárolt CD-t, bölcsen tette. *Mellékleteként* azonban csakis a hang miatt érdemes CD-t csomagolni egy papíralapú szótár *mellé*. Ha valaki ezekért az előnyökért vesz *e*-szótárat, mert valóban ki tudja használni azokat, az miért venné meg a nehézkes papírváltozatot is? Mégis: egy évtizeden át a könyvesboltokban jellemző volt a könyv mellé csomagolt CD látványa, s az ilyen párosítás mára sem tűnt el.

Már a 2007-es *Kiváló magyar szótár* verseny mindkét bírálója megjegyzi: sajnálatos, hogy a szótárhoz nem készült *CD-melléklet*. Ez is ott áll a szövegben: „Ez azonban a későbbiekben könnyen pótolható”. Arra, hogy már a hanggal – mégpedig nem akármilyen hanggal, hanem igényes, minden lexikai változatra helyes ejtést kínáló és a szótárban már meglévő átírásoknak pontosan megfelelő hanggal – történő kiegészítés is mennyire *nem könnyen* pótolható, kivált egy ekkora (s ennél fogva nagyon sok ritkább, tanuló/iskolai szótárakban nem szereplő elemet tartalmazó) szótárban, csak készítés közben lehet rájönni; mint ahogy arra is, hogy ennek az elkészítése mennyire idő- és munkaigényes feladat. Az olyan mű ugyanis, amely csupán attól „elektronikus”, hogy egy szólistához hangos kiejtéseket rendel, nem komoly *e*-szótár. Ezt ma már mindenki tudja, aki az elmúlt években használta a Macmillan vagy bármely kiadó kitűnő, igényes – és persze hatalmas apparátussal készülő – angol CD-szótárait, illetve használja (részben ingyenes!) online változataikat. Adatbázisukat és szoftverüket tekintve ezek egyaránt tökéletes elektronikus szótárak.

Helyesírás: 1

A fenti elektronikus szótáraknak olyan keresési lehetőségeik vannak, hogy ha például valaki rossz helyesírással keres valamit, annak felkínálják a „netán azt a szót keresi, hogy...?” felugró ablakot. Itt nem csak olyan formákról van szó, mint ha valaki *modern nyelvoktatást* ír *modernnyelv-oktatás* helyett. (Hányan vannak vele tisztában, hogy (a) e kettő nem ugyanaz, és főleg (b) a szabályzat nem ugyanúgy rendeli írni őket?) Egy igazán jó angol elektronikus szótár elvileg a legelfajzottabb írásmódra is elvezethet bennünket a célunkhoz: ha valaki a magyar–angol szótárban az *akumlátor* szót keresi (így!), azt lesajnáljuk; talán nem is tartanánk célszerűnek, ha ezzel az írásmóddal is benne volna a szótárban. De azon a felhasználón, aki nem tudja, mi a valahol /njuːˈmouɪə/-nak hallott szó írása, azon ugye segít, ha az angol–magyar szótár a *newmoanya* vagy a *newmonia* beírására szintén elvezeti a helyes *pneumonia* megoldáshoz? Nos, ilyesmivel egyetlen magyarországi szótár sem szolgál.

Elektronikus szótárak: online, offline

Ezek a CD-s angol tanulói szótárak sokáig a papíralapú szótárak elektronizált változatai voltak, csak az utóbbi évtizedben készülnek eleve elektronikus felületre; papírváltozatukat a kiadók ezekből készítik. Nem árt többek között épp ezért hangsúlyozni, hogy különbség van egyfelől az *online* (csak állandó online kapcsolattal használható, nem letölthető) művek, másfelől a felhasználónál „tartható”, azaz *offline* is megélő elektronikus szótárak között – e két kifejezés körül ugyanis félreértések tapasztalhatóak. Az *offline* szótár maga is két dolgot jelenthet: egyfelől a gépbe tehető „fizikai” lemezt – CD-t –, másfelől a netről letölthető elektronikus szótárat. A mi szótárainkból tehát (hangos) CD-szótár soha nem készült (csak tervbe vétett). A fizikai lemez formájában használható szótárak offline szakaszát – az elektronikus szótárak evolúciójából vagy tíz évet – tehát kihagytuk.

Letölthető offline szótár viszont a MorphoLogic jóvoltából végül nagyon is készült. A folyamatosan frissülő adatbázist az ő szerverük tárolja, magát a szótárt is a MorphoLogic szerkesztői felületén bővítjük. Ennél az offline szótárnál a havi „update”-ek letöltéséhez csak a frissítés idejére szükséges internetkapcsolat, használatához (két frissítés között) nem kell.

A szótárpárnak a szegedi Grimm Könyvkiadónál 2012-ben megjelent papírváltozata annak is köszönheti frissességét, hogy ebből az adatbázisból – annak a 2012. őszi változatából – keletkezett. A kiadó ma is meg van arról győződve, hogy – a legújabb technológiák mellett – a hagyományos szótáraknak is van létjogosultságuk, például a nagyszámú nyelvvizsgáló körében.

A fejlődés jelenleg belátható végpontja pedig a *csak online* szótár: mindkét irányú *csak online* szótárunk a Grimm Könyvkiadó honlapján kísérletileg máris elérhető, ami így ugyanakkor a szótárnak megint csak kissé más oldalát mutatja.

Egy paradoxon

Az okostelefonok további terjedésével – mely révén, ugye, mindenki mindig online lesz – (a) mindenfajta adatbázishoz (így a szótárakhoz) való hozzáférés egyre könnyebb; (b) a „saját gépen” is tárolható mennyiség pedig szinte korlátlan, ám eközben az *áttekinthető információ* szempontjából hasznos felület korántsem nő (a) és (b) növekedé-

nem szerepelnek. Ilyen kifejezéseket mindig szívesen gyűjtöttünk, és ez a szokásunk a facebookos-blogos világban is megmaradt: a frissességet nem is lehet másképp demonstrálni. 2000 tájt például a magyar–angolból vett büszke lista olyan szavakat tartalmazott, mint *banner*, *bevésőzár*, *blog*, *blog(g)ol*, *dísztarcsa*, *előzenekar*, *fekvőrendőr*, *gyerekbarát*, *hobbiterepjáró*, *időtűllépés*, *jégborda*, *kapaszkodósáv*, *kémprogram*, *kötésmargó*, *kütyü*, *nácivadász*, *olajszókités*, *orvoslátogató*, *potyagól*.

Blogol, bloggol, blog(g)ol

A *blog*, illetve *blog(g)ol* szavakat az Osiris Helyesírás nem tartalmazza. Nem gondoljuk úgy – reméljük, sok olvasóval együtt –, hogy ezeknek akkor tehát *nincs helyesírásuk*. Van bizony: kettő is. A *blogol* szóra 1 060 000, a *bloggolra* 312 000 Google-találatot kapunk: feltehetően hasonló arányban keresik egy, illetve két g-vel. Nincs jó döntés tehát: csak így vagy csak amúgy vagy mindkét módon – közöttük az erre használatos VAGY-gyal – vegyük fel ezeket? Általános elveinknek megfelelően ugyanis úgy gondoljuk, hogy ha az ilyen esetekben az egyik betű (itt a g betű) zárójelbe tételével jelölénk a választhatóságot, azzal rontanánk az olvashatóságon/érthetőségen.

2010 ősze óta a Facebookon (facebook.com/angolszotar) és egy önálló blogon is (lexico.hu) próbálunk kapcsolatban lenni a már meglévő és a potenciális olvasókkal, felhasználókkal – sőt általában az angol iránt érdeklődőkkel. Mindkét site alapvetően arra törekszik, hogy bemutassa a legutóbbi jelentkezés óta bekerült új elemeket, de arra is, hogy a szerkesztés közben felmerülő kérdésekről tájékoztasson. De még mielőtt bemutatnánk néhány Facebook-, illetve Lexico-bejegyzést, újra elő kell vennünk a helyesírási kérdéseket.

Helyesírás: 2

Az imént a *site* szó (s még korábban az *online* szó) írása felett a legtöbb olvasó feltehetően átsiklott. Ha rákérdezzünk, akkor viszont akad, aki legszívesebben máris *szájt*nak, illetve *onlájnnak* írná (mindeközben vagy tudja, vagy sem, hogy mi a ténylegesen ajánlott írásmódjuk). Biztosan olyan is van, aki szerint mindegy, hisz így is, úgy is felismerhetők, és mindkét módon írják is őket az emberek. A (papír)szótár szerkesztésénél azonban minden egyes hasonló esetben dönteni kell. Nem titok, hogy a papíralapú szótár esetében a hagyománytiszteletnek nagyobb teret illik engedni. Emellett szól persze a helytakarékoság is: a magyar címszavak között ne legyen egy *site* és egy *szájt* szócikk is, illetve egy *online* és egy *onlájnn* szócikk is, ha egyszer csak egyikük az ajánlott. Igen ám, de ne legyen így a másik irányban sem: *site* /*sart*/ *szájt*, *site*, illetve *online* /'onlain/ *onlájnn*, *online*? Mekkora összeget tenne az olvasó arra, hogy a kettő közül melyik a „helyes” (azaz ajánlott) írásmód?

Ezért van, hogy a Grimm Könyvkiadó szigorúan ragaszkodott az (egyébként Osiris-féle) ajánlott helyesírásokhoz. A MorphoLogic elektronikus szótárja esetén ilyen megkötéseink (részben a szabadabb technikai lehetőségek miatt) nem voltak. Ez persze paradox módon két dolgot jelent. Egyfelől sok ember ízlésének bizony nem felelünk meg, mert például (hosszabb szavaknál az olvasás könnyítésére) kötőjellel vettünk fel egy sor olyan szót, amit a szabályzatok nem kötőjellel íratnak. Másfelől viszont sok használón éppen-séggel a szabállyal bátran szembemelve segítünk, ha alternatív magyar írásmódokat adunk, mert akkor nagyobb valószínűséggel találják meg, amit keresnek – és ennél fon-

tosabb szempont, ugye, aligha lehet. Az angolul tanulók régen megszokták, hogy a szavaknak alternatív írásmódjaik vannak. Egybe, külön vagy kötőjellel írható számos összetett szó; ugyanazt az ismeretlen szót *-our* és *-or* végződésel is megtalálhatják olvasmányaikban. Az *ad hoc* változatok száma óriási, ezeket mi VAGY jelöléssel vettük fel.

Facebook- és Lexico-bejegyzések

Zárásként bemutatunk néhányat a már említett Facebook-, illetve Lexico-bejegyzéseink közül.

Bejegyzésünk a Facebookon 2011. augusztus 4-én:

Itt a morphologic.hu-ról letölthető szótár aktuális adatait adjuk meg, és ehhez a *címszó*, *írásváltozat*, *jelentés*, *ekvivalens*, *kifejezés* terminusokat próbáljuk magyarázni és illusztrálni.

Jacob Ladder *slag* szócikke, bevalljuk, megihletett bennünket...

A magyar–angol szótár (csatoltuk is a nyári hangulatú *meztelen* szócikket az augusztusi frissítésből):

76 003 címszót tartalmaz

– ilyen a *csiga*, a *meztelen*, a *meztelen csiga*

81 614 (helyes)írási változatot hoz

– ilyen a *csupaszcsiga* VAGY *csupasz csiga* szócikk

105 467 db jelentést kínál: a példa remélhetőleg magáért beszél

– ilyen az *ember* és a *fedetlen* a *meztelen* szócikkben

188 232 ekvivalenssel szolgál

– ilyenek pl. a *snail*, a *pulley* vagy a *slug* ebben a szócikkben: *csiga*

32 310 „kifejezés”-ként külön megjelölt elemet ad

– ilyenek a *meztelen igazság* és a *meztelen a király* a *meztelen* szócikkben

Tehát: a szótár 105 467 + 32 310 = 137 777 magyar jelentéshez ad angol fordítást.

Blogbejegyzésünk a Lexico-blogon 2012. augusztus 27-én:

Kis füledt nyár végi eroticizmus

A szótárunkban regisztrált angol–magyar és magyar–angol hamis barátok, azaz megtévesztő szópárok – *false friends*, *false cognates* – száma alighanem csökken, jó esetben változatlan marad. Nőni leginkább akkor nőhet, ha egy-egy előkerül, amelyikre magunk nem figyeltünk fel.

Ilyen például a – nagyon is gondosan figyelő, és nekünk ezúttal is rengeteg megjegyzéssel-javítással-kiegészítéssel segítő – Szegi Ádám jóvoltából kapott Eng. *erotica* =/= Hung. *erotika* szópár:

Az angol *erotica* alatt ugyanis ezek a fordítások szerepelnek: *erotikus írásk/irodalom/kép/film*; míg a magyar *erotika* angolul *eroticism*, esetleg *erotism*.

Bejegyzésünk a Facebookon 2012. október 7-én:

Megint hónap eleje van, megint frissültünk. Egészen pontosan meg tudjuk mondani, hogy az angol–magyar irány 72, a magyar–angol pedig 105 szócikkkel bővült. Közben leginkább azon munkálkod(t)unk, hogy egy hónap múlva meglepetéssel (vagy legalább a hírrel) szolgálhassunk.

Két újdonság az egészségügy köréből: *be in resus* – az intenzíven van; *saját felelősségére távozik a kórházból* – *discharge oneself from hospital*.

Tágabban benne van az egészségügy: *medically retired* – leszázalékolt, *férfiklimax* – *male menopause, andropause*.

És még: *whiteboard marker* – táblafilc, táblatoll; *homeschooling* – kitalálható, megnézhető, mármint nem ezeket jelenti, viszont legyen az olvasónak is egy kis dolga.

chocolate teapot – nem található ki, de azért érdekes.

Végül: a *bejut az elődöntőbe* nemcsak pl. *qualify for the semifinals*, hanem egyszerűen *get into the last four*.

Bejegyzésünk a Facebookon 2012. november 9-én:

Az alábbiak egy része csakis erős idegzetűeknek való. Ja, és a szerkesztőség nem bátorítja az efféle „nevelési elveket”.

Mit tesz angolul a szülő a kamasszal, ha *bezárja*, így szegény nem mehet sehova pl. egy hétig? És hogy tilt el valakit egy hétre a számítógép(ezés)től? Hogy kell angolul sarokba küldeni/állítani vagy büntetésbe tenni/küldeni? Lehet tán a sarokba (esetleg kukoricára) térdepeltetni is? Igen, sőt a fal mellé is térdepeltetnek. De mire? Tényleg kukoricára? És hogy kell mondani, amit a gyerek csinál, aki itt a sarokban tölti éppen a büntetését? Hogy van tehát angolul, hogy *büntetésben/büntiben van*, mert *büntetésbe tették*? És hogy kell *térdre fektetve elfenekelni*? És hogy van, hogy *verést* (= elfenekelést) *érdeemel*?

És persze a *stand smb against the wall* azért nem *falhoz állít*, hanem *a fal mellé* – esetleg *a sarokba* – állít.

Mi kérünk bocsánatot.

Annyit segítünk, hogy egyikhez-másikhoz a *corner*, a *naughty*, a *rice* és a *ground* szavak jól jöhetnek. A mostani frissítésnél kivételesen nem áruljuk el a megoldásokat. Büntetésből.

Bejegyzésünk a Facebookon 2012. szeptember 7-én:

Az angol–magyar irány túllépte a 78 000, a magyar–angol pedig a 76 800 címszót. Íme néhány újdonság:

A negyedik hatalmi ágban, más néven a sajtóban – *the fourth estate* – manapság sokat szerepelnek *határon túli magyarok* – *transborder Hungarians*. Az olimpián több sportágban is van *összetett* – *combined event*. *A lefűzhető tasak* (közkeletű nevén *bugyi*) is bennünk van, az amerikai változat is. Megtudható az is, hogy mi a különbség az utánfutó jellegű *lakókocsi* és az önjáró *lakóautó* között, valamint hogy nem ugyanaz a *car fleet* és a *fleet car*. *A diplomagyár* angolul *diploma mill*. Ha a gyerek *problémás*, akkor persze nem biztos, hogy oda fog kerülni. Lehet, hogy inkább sokszor lesz a kezében *shavehook* – ez a rúd végén található háromélű *festékkaparó*. Közben pedig időnként szüksége lehet a *water coolerre*, ami a sok helyen látható *hidegvíz-automata* vagy *vízadagoló automata*. Kitalálható, hogy a *weight bench* magyar megfelelője a *súlyzópad*. *A műszőrme* tükörfordítása nehezebb ügy, és nem, nem túl jó rá az, amit más, jó nagy szótárakban láttunk. Nem található ki, mi az, hogy *shooting stick* – *botszék* vagy *ülőbot*, és aki ezt magyarul se érti, az a guglin sok érdekes képet talál majd.

Az alábbi két idióma közül az első talán átláthatóbb, érthetőbb, a második viszont átvitt értelemben aligha jelenti azt, hogy *megnedvesíti a baba fejét*: *have a mind like a sewer, wet the baby's head*. A szótárban mindkettő megtalálható.

Blogbejegyzésünk a Lexico-blogon 2012. április 26-án:

Anyós, in-law, ide jöjjön!

Azt ígértük, néha egy-egy *pro domót* is kiteszünk – hát még ha ezzel sikerül az öndicséretet töprengésnek álcázni!

Egy angol kvízműsorban föltették a kérdést, hogy mi a *mother-in-law* helyes többes száma, és nem fogadták el a *mother-in-laws* választ. Pedig az anyanyelvi versenyzőnek ez volt a helyes (illetve ez is helyes volt, hiszen ő a *mothers-in-law*-ra esetleg nem mondta volna, hogy rossz).

Ilyenkor persze mi – kik a preskripcióval folytatunk szélmalomharcot – szomorúak leszünk. Viszont mindig meg is nézzük Egyetemes szótárunkat, hogy meggyőződjünk róla, ott is sikerült-e megfelelnünk elveinknek.

Spoiler warning

Most is hál' Istennek azt találtuk, hogy az összes *-in-law* végű elemnél vagylagosan írjuk, hogy pl. *mothers-in-law* vagy *mother-in-laws*. Mert ugyan forrásaink zöme csak az előbbi megoldást ismeri, de bőven van rá adat, hogy az anyanyelvi beszélők az utóbbi is használják (talán az egyszerűsödés jegyében: „egy főnévnek* ne má' a közepén legyen a többes száma...”). És természetesen *brother-in-laws* és *sister-in-laws* és *son-in-laws* és *daughter-in-laws*. Maga az *in-law* főnév (amely magyarul meglehetősen nehezen ragadható meg, maximum: 'házastárs rokona') nem is tehető másként többes számba, mint így: *in-laws*, és ez többek között kiváló analógiás alapot szolgáltat az *X-in-laws* terjedéséhez szemben az *Xs-in-law* alakokkal.

*Hogyha ez egy főnév. Akik ugyanis pl. úgy mondják, /fa:ðəzɪnlɔ:/, azok ezt főnévi szerkezetnek „érik”, azaz az ő nyelvtanukban ez nem főnév.

Az, hogy /,hɔʊlɪndə'wɔ:l/, az 'ATM'-et, azaz 'bankjegy-automatá'-t jelent. Ha ezt most úgy írjuk ide, hogy *hole-in-the-wall*, a vak is látja, ugye, hogy egy szó. Ha viszont úgy, hogy *hole in the wall*, akkor négy szó, egy főnévi szerkezet. Két elemzés is lehetséges tehát, az előbbihez a /,hɔʊlɪndə'wɔ:lz/, az utóbbihoz a /,hɔʊlɪnzɪndə'wɔ:l/ többes szám dukál. A csak az egyik vagy a csak a másik elfogadását hagyjuk a tévés vetélkedőkre!

IRODALOM

Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila (2005): *Helyesírás*. Budapest: Osiris Kiadó.

Lew, R. (2012): *Space restrictions in paper and electronic dictionaries and their implications for the design of production dictionaries*. http://www.staff.amu.edu.pl/~rlew/pub/Lew_space_restrictions_in_paper_and_electronic_dictionaries.pdf (Letöltve: 2013. 01. 22.)

Varga, Gy. (2004): *The way the dictionaries were born*. In: N. Tóth Zsuzsa (ed.): *Voices. A collection of working papers*. Budapest: ELTE BTK Angol–Amerikai Intézet, 41–47.